

Talvikki Äkräs

KAUPUNKIKYYHKYSEN VIIMEINEN LEPOPAIKKA

Kuvataiteen koulutusohjelma

2013

KAUPUNKIKYYHKYSEN VIIMEINEN LEPOPAIKKA

Äkräs, Talvikki

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Kuvataiteen koulutusohjelma

Toukokuu 2013

Ohjaaja: Hautala, Päivi-Maria ja Velhonoja, Matti

Sivumäärä: 30

Liitteitä: 0

Asiasanat: spray, pleksi, kyyhkynen

Tämän opinnäytetyön aiheeksi olen ottanut lopputyönäyttelyn teokset. 'Kaupunkikyyhkynen viimeinen lepopaikka' –sarjan maalausten syntymistä avataan lukijalle. Päiväkirjaan kirjoitettujen mietteiden pohjalta olen luonut tekstin, jonka sekaan on jätetty myös suoria lainauksia, sekä tietoa töistä jotka syntyivät sarjan mukana, mutta jotka karsin Rauman teoskokonaisuudesta. Työskentelymetodien kuvaamisen lisäksi mukana on pohdintaani taiteilijan ammattiin siirtymisestä. Kyyhkyselä lentävät tai kävelevät tekstin läpi, tuntuvat selviytyvän sen vaihtelevista oloista hyvin, mutta eivät halua tulla ihan kaikista ovista sisään. Ehkä ne odottavat seuraavaa oikeaa hetkeä.

THE LAST RESTING PLACE OF CITY PIGEON

Äkräs, Talvikki

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Fine Art

May 2013

Supervisor: Hautala, Päivi-Maria and Velhonoja, Matti

Number of pages: 30

Appendices: 0

Keywords: spray, plexi-glass, pigeon

The final art work for graduation plays the main role in my thesis. The series of paintings, 'The Last Resting Place of City Pigeon', (Kaupunkikyökyhkyksen viimeinen lepopaikka), is opened to the reader.

The thesis is written based on my diary entries.

Some direct quotations from my art journal has been inserted in it.

Description of constructing art work which I rejected from the exhibition has been included into the written text. My personal views on becoming an artist are contemplated throughout.

The pigeon's fly or walk in and out of the text, seemingly succeeding in navigating through the unpredictable conditions. However they are unwilling to enter through all the doorways. It may be that they are anticipating a right moment.

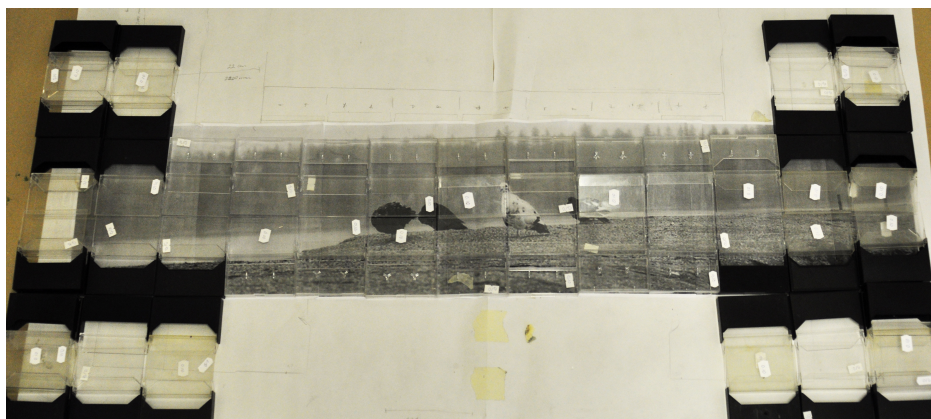
SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	AJATUKSISTA TEOIKSI	9
	TEKNIikka KEHITTYY	11
	BLOGITEKSTI	13
	SISÄLLÄ MAISEMASSA, HALLITTU NÄKYMÄ	14
	YÖ I JA II.....	15
3	ORNAMENTAALISESTA OMAAN AIHEESEEN	17
	SIENCE FICTION JA KUHMUT.....	17
	YKSILÖLLISYYDEN HARHA, MONEUS JA VAPAUS.....	20
4	PINTOJA JA DIALOGIA	21
	MIHIN OLEN TULLUT	22
	PUUN TAKANA ON TAITEILIIJA.....	23
	VIELÄ YKSI TYÖ; PERHEMUOTOKUVA.....	25
	MUSTA, VALKOINEN JA HAALISTUNEET RUSKEAT.....	26
	MUITA OTTEITA TYÖPÄIVÄKIRJASTA	27
5	LOPPUSANAT	30

1 JOHDANTO

Opinnoissani olen käynyt läpi täydellisen kolmion. Sen pohjalta aloitin suuntautumisopinnot maalauksen linjalla. Ylimmässä mutta ohuessa kärjessä on kuvanveisto ja sen oikealla ja vasemmalla kyljellä on grafiikan opintoja. Hiekka on valunut tiimalasissa alas, ja tähtipöly laskeutunut sen pinnalle ja tehnyt minusta sekataavaramaalarin. Kaikki käytetty materiaali kuitenkin on niin syvälle maalaukseen sidottu, että töitä voisi sanoa ihan vain maalauksiksi. Näen selvästi että ilman tätä suuntien vaihtelua, kuten maalauksen ja grafiikan suhteen olen tehnyt, ei työni olisi sellaisia kuin ne nyt on. Muutenkin läpi elämäni minua on muovannut jatkuva muuttaminen paikasta toiseen. Juurettumista on saanut hakea sellaisista paikoista jotka ovat olleet omiaan juurettumiselle eikä sellaisista, joissa on sattunut jonkin aikaa asumaan. Kuvailen myös nykyistä työskentelytekniikkaani vankkureiksi jotka on lastattu täyteen tavaraa ja joilla mennään mäkestä seutua niin että valilla päästetään ohjauksesta irti alamäessä. Pienetkin töyssyt tai mäet ovat tuntuneet mahanpohjassa lentämiseltä. Pienistä luonnonilmiöistä on nautittu. Pidän taiteilijan ammatista koska se mahdollistaa vapaan ja itsenäisen työskentelyn. Tavallaan on tehtävä töitä jatkuvasti koska on itse työstään vastuussa, mutta ei ole helppoa erottaa milloin irtautua, omat projektit kun usein on niin motivoiviakin.

Työskennellessäni asiat voivat löytää paikkansa teoksesta monella tavalla. Tuntuu että jotkut asiat vain kuuluvat kyseiseen teokseen ja tulevat ikään kuin sen omasta alitajunnasta. Sitten kun näen sen olevan valmis, koen että siitä todella tuli itsenäinen. Tämä työn oma alitajunta ei anna välttämättä minulle minkäänlaista tuntemusta, se on irrallinen. Siinä en luo enkä yhdistele asioita. Oman alitajunnan tunnistaisi sen psykologisen luonteen takia. Tai ehkä oma alitajuntamme neutralisoituu silloin kun se on osana kollektiivista olemistamme. En halua tuijottaa sokeasti omia piirroksiani, sillä jotkut psykologiset päähänpintymät siitä miten yhdistellä asioita niitten kuva-aiheissa eivät oikeastaan kiinnosta niin paljoa kuin uudet, monesti oudoilta ensin vaikuttavat löydöt.

Alkuperäisimpänä luonnoksena toimi pitkä mustavalkoisista kopiopaperitulosteista koottu panoraama jonka päällä, kerros läpinäkyviä- ja sivuilla mustia c-kasettikoteloita, täysin symmetrisesti luvulla seitsemään rakennetussa järjestyksessä. Niin että kasetteja on reunimmisilla riveillä, oikealla ja vasemmalla, kaksi kerrosta päällekkäin.

Kuvieni mittasuhteet mukailevat usein käyttämiäni lukuja 3, 6, 9, 12, 15, 21; kolmeen tasaiseen osaan joka suunnalta jaetuissa piirroksissa huoneista tai laatikoista, jotka ovat toisiinsa nähden aina tietyn mitan isompia kuin edelliset. Rakennepiirros-pohjia pidän käytännöllisinä, niitä voi kuitenkin muokata lisää työn edetessä. Monista elementeistä, löytyy jo itsessään nämä mittasuhteet. Toisin kuin akvarelleissani joissa näitten piirrosten käyttö näkyy hyvin selvästi, minun ei tarvinnut rakentaa kuvaa piirretyn mittapiirroksen päälle c-kasettikoteloiden kohdalla.

Lopputyöni teosten tekeminen käytännössä installaationa on ollut rikas ja useita sivu-
toita tuottava, vaikka ne asettuivat lopulta maalauksina esille. Työn tekeminen c-

kasetinkansi-reliefiksi ilman maalausta, olisi ollut vaihtoehtona, jolloin se olisi ollut kokonaan niin sanotusti 'Ready made'. En halua tehdä työn suhteen päätöksiä siten että valitsisin käsitteen jonka alla teos tulee olemaan ennen sen luomista. Toivon, että teosten ajatukset tai se mitä halutaan ilmaista, veisi voiton siinä, mitä tulee näytteille asettelun ja ripustuksen houkuttaviin mahdollisuuksiin.

Moni tekijä minun lisäksi on vaikuttanut töitteni syntyyn ja kehitykseen. Omassa elämässäni huomiota huutavat ja joskus työtäni sabotoivat ongelmat ovat tällaisia teoksiini vaikuttavia elementtejä joita ei voi väheksyä siinä että ne antavat oman leimansa. Onneksi niin, ongelmat ja niiden ratkaiseminen kuuluu asiaan. Kuinka valmis työ voi olla rehellisesti juuri näissä olosuhteissa. On annettava myös olla ja hyväksyttävä vaiheita.

Ajatukseni kuvallisessa tuotoksessa heräävät hiukan ohjatussa sattumanvaraisuudessa. Eri tekniikoin valmistetut maalauspinnot käyvät dialogia synnyttääkseen sattuman. Näitten, sekä hyvien ja huonojen vahinkojen kautta altistan kuvan tekemiseni eroon myös liiasta henkilökohtaisuudesta. Se toimii ilman raikastimena työhuoneellani. Kokoajan ei pidä tietää mitä on tekemässä! Tärkeintä kaikesta on, että luotan omaan visioonni ja lähtökohtaani, mutta koettelen tätä ja kyseenalaistan jatkuvasti, ja siten vahvistan itseni takana pysymisen.

Lopputyöni lähtökohdaksi ja kuva-aiheeksi olen ottanut valokuvan, jonka olen ottanut Savonlinnan muurilla, eri asennoissa lepäilevistä kyyhkysistä. Asioiden todellinen luonne ja elävä konkreettisuus ovat minulle tärkeitä asioita, myös kyyhkysset ovat konkreettinen asia.

“Katso lintua silmiin ja näe miten se on elävä ja todellinen... kirkas, avoin ja näkevä.”

Kyyhkysten lisäksi maalauksissani voi nähdä abstrakteja rakenteita ja mustaa jättesäkkiä muistuttavaa visuaalisuutta. Lopputyöteemani *”Kaupunkikyyhkysen viimeinen lepopaikka (jättesäkissä)”*, on luonnollinen kuvaamaan haluani tutkia maiseman lisäksi myös sitä, miten joitain tärkeinä pitämiäni asioita laitetaan syrjään pois näkyvistä. Todella moni asia tässä maailmassa päättyy mustaan jättesäkkiin. Tätä kontrastia

olen tuonut esiin tekemällä jättesäkistä lepopaikan pululle tai käyttämällä muovista ilmettä maiseman rakentajana. Koko teos-sarjan muotokielessä on tiettyä toistoa, joka antaa minulle aavistuksen jonkinlaisesta retrospektiivisyydestä.

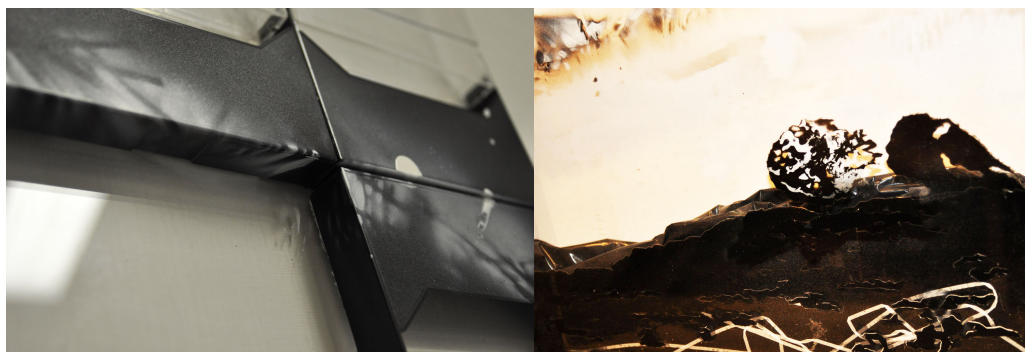
Vaikka en halua näyttää kyyhkystä ikiaikaisen symboliikan valossa, teosarja on lähimpänä 'memento mori' -aiheisia töitä kuin muut tekemäni työt. Kuolevaisuus ja elämän väliaikaisuus on pyörähtänyt mukaan vahingossa. Toivottavasti siksi että, arvonanto yksinkertaista ja autenttista kohtaan on näkyvissä. Muuri, jolla kyyhkysset ovat, muodostavat eräänlaisen järjestäytyneen katsomisen tuloksen; sillan vapautteen ihmisten välissä tai ihmisessä itsessään.

”Kahden minä-abstraktion välisellä muurilla kävelee ja nukkuu puluja”.

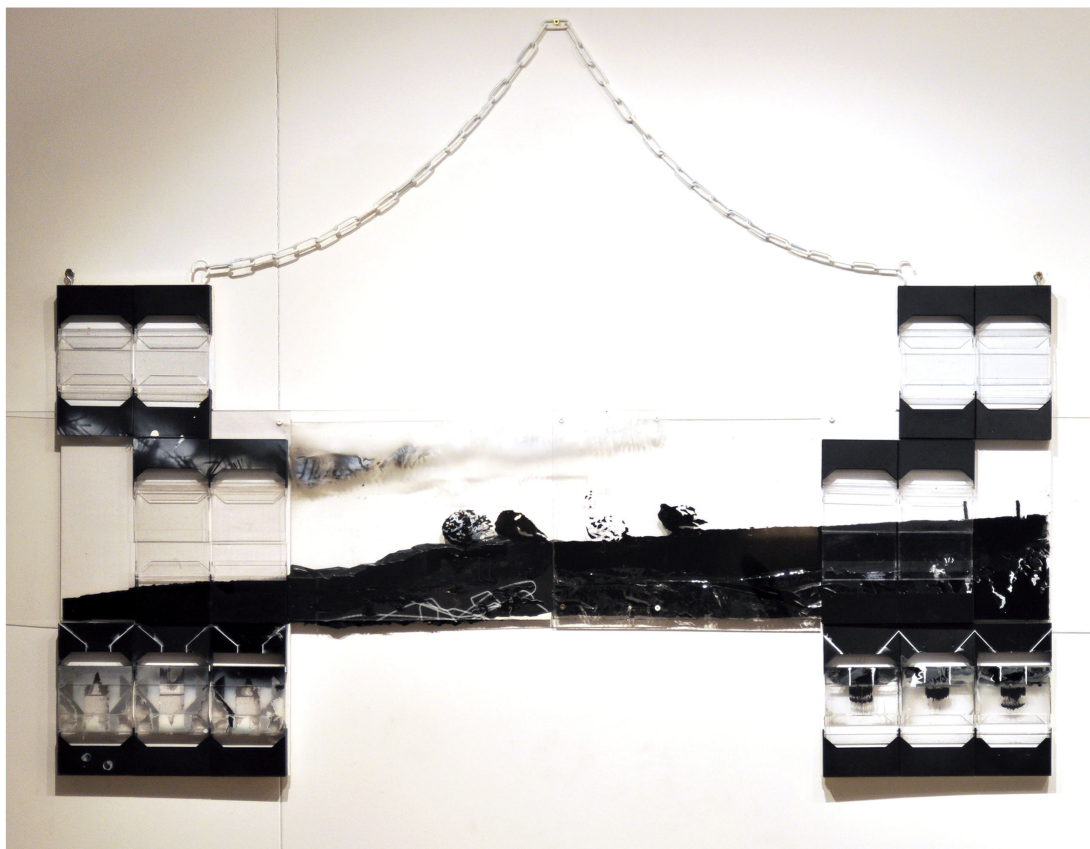
“Mietin hiekan tilaamista, mustaa tai valkoista... marmorihiekkaa tai ... vakava aihe. Vakava alku, mustavalkoinen ainakin toistaiseksi. Kasetit kummassakin reunassa tuntuvat kuvaavan tänään kahta ihmistä, ihmisten välillä olevassa muurissa on siis hiekkaa...”

“Kuva voisi kertoa myös kommunikaatiosta... surullinen... kuin se symboloisi yhteyden jatkumista, mutta muotoa muuttaneena.”

“Yksi kyyhkysistä on kuin satumainen puu, toinen katoaa ilmaan. Sen muodon näkee vain sen höyhenpeitettä koristavista tummista laikuista. Kolmas lepää siipensä alla.”

2 AJATUKSISTA TEOIKSI

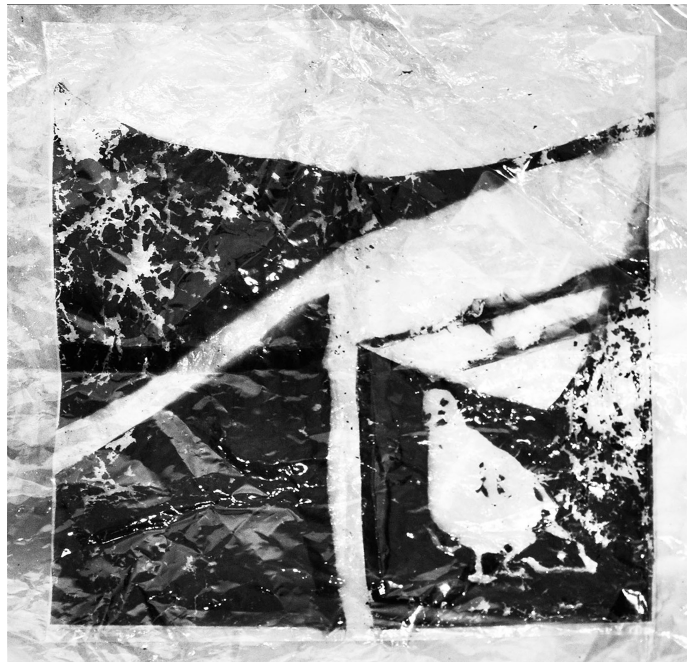
'Kaupunkikyhkynen viimeinen lepopaikka I' 2013. Sekatekniikka.

Osa teoksen elementeistä paljastuu vasta kun ikkunasta loistava valo osuu kasettien ja pleksin läpikuultaviin osiin ja tekee varjoja pohja rakennetta vasten ja seinään teoksen takana. Eräät kollegat sanoivat katselleensa eri etäisyyksiltä sitä, missä kohtaa kasettien kannet tulivat näkyviin ja milloin ne katosivat näkyvistä. Alimman kerroksen osin maalaamattomista kasetinkansien osista, kuvittelin hetken katsovani kristallisen luolan sisälle. Kerroksia kerrosten takana. Maalaamatta on jätetty juuri ne kohdat, joiden alla on nähtävissä läpinäkyvien muovien rakenteita.

Kasettienkannet ovat materiaalia, jonka valmiista konstruktiosta, niitten muodossa ja mittasuhteissa pidän. Niissä on ns. kauniit avoimet ikkunat. Niissä on myös tuntu siitä miten useat ihmiset ovat hypistelleet niitä käsissään ennen minua. Se mitä uudessa koskemattomassa pleksissä ei ole; sormien lämpöisen kosketuksen muistoa. Niitä ei

myöskään voi liikuttaa miten tahansa, jotta ne eivät kalahtele toisiaan vasten. Mutta pidän juuri tästä varovaisesta elementtien hallinnasta.

Muovissa ei kiinnosta minua niinkään uutuuden kiilto vaan se tosiasia että muovista on tullut nykyihmiselle suurta osaa merkitsevä kaikessa mahdollisessa. Muovia on enemmän saatavilla kuin mitään muuta materiaalia. Sen luonnollinen hajoaminen jää lähes aina puolittaiseksi hajoamiseksi. Sen variaatiot pinnoissa ovat loputtomia. Niitä on ja niitten kanssa on eletävä. Pidän erityisesti vanhoista materiaaleista. Joissain vanhoissa laitteissa kuten kameroissa näkee toisinaan jotain keinoahkaa muistuttavaa muovia, jonka pintaan on usein myös painettu erilaisia struktuureita.

‘Kaupunkikyökyhkyksen viimeinen lepopaikka II’, 2013
Spray muoville. Olen antanut sen rapistua luonnollisesti
kuljettamalla sitä mukani kassissa.

TEKNIikka KEHITTY

12.3. -13

“Päivä lienee xxxxxx

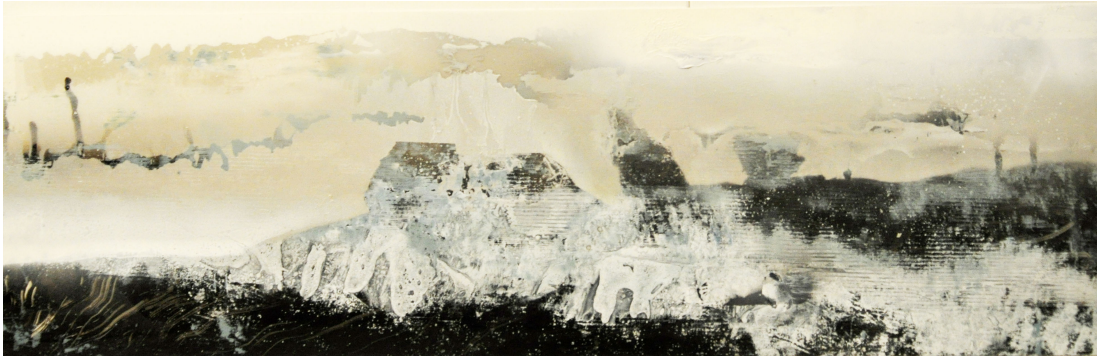
*Pesin oikealle puolelle tulevat kasetit. On hyvä ettei lasiliikkeellä vastattu puheli-
meen, kun olin tilaamassa isoa viisimillistä pleksiä. Teen kasettityön nyt mieluummin
kolmessa osassa, kolmemillisille plekseille tai vanerille.*

*Hyllymuovi, jonka ostin liimauspintojen väliin, on juuri saman pituinen kuin kasetti-
en välinen maisema, siinä on raitamainen tekstuuri. Työstän nyt kahta työtä saman-
aikaisesti. Alan maalata taustalla olevaa rannan takaista metsää hyllymuoville. Sii-
hen öljyväriä lotraamalla tärpättiin. Käyn spreijaamassa kummallekin puolelle val-
koista, hopeaa ja lopulta mustaa.*

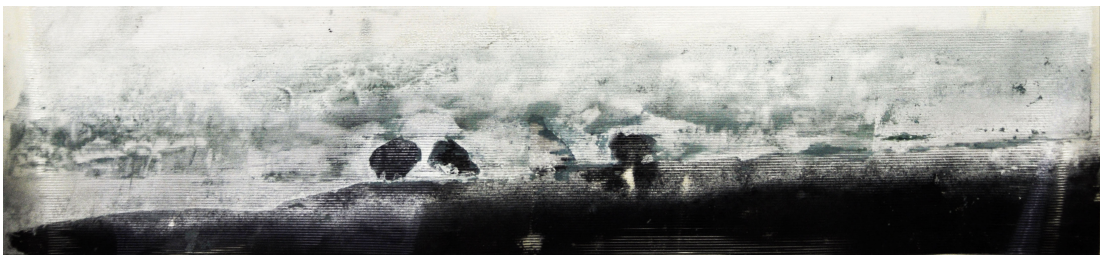
*Ennen kuin laitan mustan ja hopean, painan kirkkaan pleksin tätä vasten, käännän
työn ympäri ja käytän maalarin rullatela saadakseni jo hiukan kuivuneen öljyvärin
kiinnittymään pleksiin hyllymuovilta. Säilytän värin koska se on hyvä vihertävä sävy,
juuri sellainen miksi kuvittelen patsaan joka on patinoitunut vaalean turkoosiksi ja
johon kyyhkyselkin ovat jättäneet jälkensä.*

*Kun olen rikkonut hiukan jo kuivunutta maalia haluamakseni, peitän öljyvärin pinnan
valkoisella spreillä. Tarkoitukseni on pestä öljyväri pois melkein kokonaan sitten kun
sprei on kuivunut. Niin, että muoville jää lopulta vain spre...*

*...Huomenna selviää onnistuuko kokeilu. Ennen kuin lähdän työhuoneelta, katson
vielä hiukan märkää työtä, joka nyt kuivuu tuolin päällä, ehkä vähän kuin designvaa-
te mallin päällä, mutta ei kuitenkaan. Japanilainen taitos, valkoista keskellä ja mus-
taa siipien alla taittuneena kummallekin puolelle tuolia. Kameraa ei valitettavasti
ole, saatan huomenna kuvata sen. Installaatio; Nyt laittaisin jonnekin näytteille myös
kolme tuolia... tai seitsemän, jonka päällä on näitä hyllymuovitöitä...*

'Linjalla I', 2013
Öljyväri ja spray pleksille

'Linjalla II', 2013 (tämän jätin pois esille laitettavasta sarjasta)
Öljyväri ja spray hyllymuoville

*...Asetelma tukee itse pääteosta, johon nyt aion lisätä päät alaspäin roikkuvat mustat varjokuvat pulujen päistä. Toisaalta alas roikkuvat päät kuuluisivat oikeasti talitai-
selle, joka sinnitteli ennen vapaaksi pääsyä, hautaustoimiston kukkakaupan näyteik-
kunassa pitkän orkideamaljan pohjalla.*

Öljyväri kuivui liikaa, kun odotin seuraavaan päivään, nyt molemmat värit irtosivat liuottimella yhtä pitkän hinkkaamisen jälkeen. Pitää vielä kehittää tekniikkaa”

BLOGITEKSTI

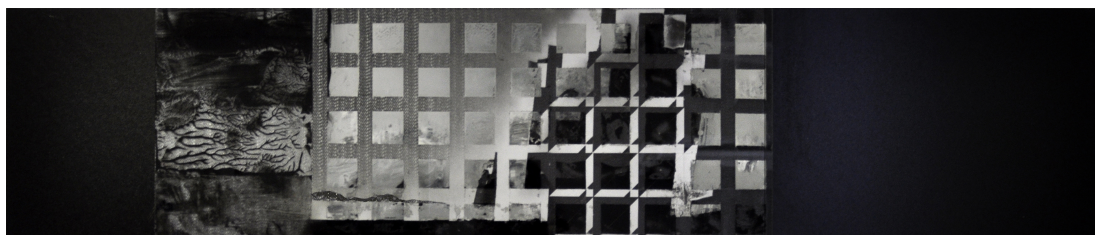
“Uusimmat maalaukseni ovat siis pleksimaalauksia, joissa näkee viitteitä maisemamaalaukseen ja taidegrafiikan opintoihini. Läpikuultavat materiaalit mahdollistavat kuvien työstämisen työn kummaltakin puolelta. Lisäksi kaksi pintaa näkyvissä samanaikaisesti saa työstämään kuvia syvyys-suunnassa. Työskentelyssäni vuorottelee tekninen tarkkuus ja nopea maalaaminen. Monipuolinen tekniikka ei ole ollut esteenä töitteni rauhalliseen ja eleet minimissä pitävään ilmaisuun.

Hyödynnän viimeiseen asti muovin ja muun käyttämäni materiaalin, usein kierrätettyä sellaisen monet mahdollisuudet. Asetan kuvia sekä kiiltäviä pintoja silkkimäisen pehmeitä vasten. Yhdistän niitä myös rakennelmiksi, joissa eri tasot leikkaavat toistensa läpi.

Erityisesti olen kiinnostunut maisemasta. Oman itseni järjestäminen kokemaan ja näkemään, sekä kokemuksen valjastaminen osaksi työskentelyä on tärkeää että voin nähdä esimerkiksi maiseman sekä realistisena että rikkaana. Kysymys on eräänlaisesta fenomenologisesta tutkimisesta. Suhteellisuus ja moninaisuus kiinnostavat.

Toisinaan työskentelyni on eri variaatioita juurta jaksain tarkasteleva. Sen on aiheuttava suuria vaikeuksia, joiden selvittäminen tuottaa täsmällisen lopputuloksen, ratkaisun joka on ainutlaatuinen minulle itselleni. Jonne muuten en olisi päässyt. Näitä vaikeuksia antavat minulle mm. hankalat ja haastavat materiaalit ja työvaiheet. Analyttinen ja tarkasteleva ote työhön hidastaa tai venyttää inspiraatiota, mutta ei tapa sitä.”

SISÄLLÄ MAISEMASSA, HALLITTU NÄKYMÄ

'Hallittu näkymä', 2013. Öljyväri ja spray pleksille.

Abstraktimmat kohdat maalauksissani, koen omakuviksi enemmän kuin esittävät kuvat. Ne ovat järjestyneitä tai hajonneita. Niiden avulla koen olevani sisällä joissain teoksissa. Mieleni ja katsomiskykyäni on rakenteellinen kokonaisuus. Näitä rakenteita järjestelen itsessäni. Jotta voin nähdä eteeni aukeavan maiseman sellaisena kuin se on, minun täytyy olla hyvin tasapainossa sekä sivu että pystysuunnassa, niinkuin kamera jalustalla... tai infrapunavalon näyttelyn ripustuksessa, valoristinä seinällä.

“Sotkussa minä olen se, joka vain katsoo maisemaa, järjestyksessä maisema on se, jossa minä olen.”

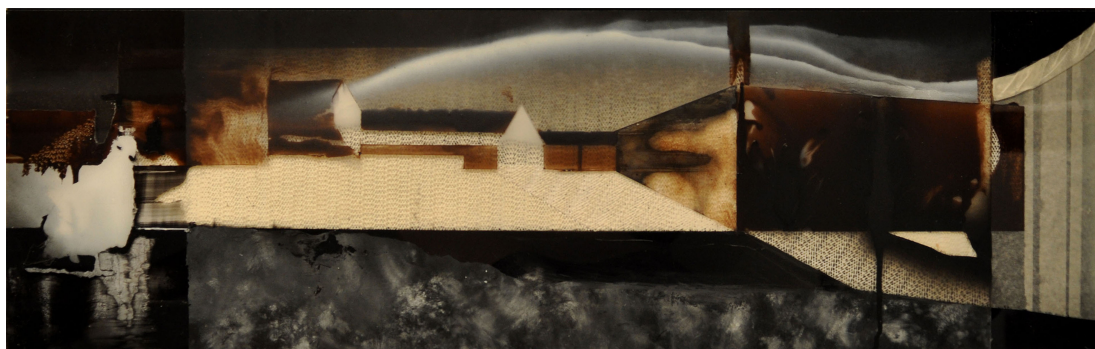
Järjestän siis itseäni näkemistä varten. Kun sitten näen selkeästi, teen valmisteluja vielä rajaamalla kuvapohjia erilaisin teipein ja liimoin. Tartun vuoroin kuhunkin tekniikkaan tai tarvikkeeseen, mikä ilmaisee parhaiten juuri sitä asiaa tai elettä, mitä olen sillä hetkellä työstämässä. Jokin silmiin osunut esine työhuoneen lattialla saattaa olla juuri sopiva. Työhuoneessani olen levittänyt ympärilleni sekalaisen määrän erilaisia välineitä ja materiaaleja. Erilaisia muoveja, viilua, spraytä, narua, kontaktimuovia, lakkoja ym. Työhuoneen ulkoroskiksesta löytyi valkoinen rakennustyömaasäkki, josta sain sen valkoista muovikudosta yhteen teoksista.

Halusin päättötyöni ilmaisevan monipuolisesti työskentelytapojani ilman, että teoksissa näkyisi ylimääräisiä eleitä. Pienet, hyvin tarkasti tehdyt yksityiskohdat saattavat yllättää.

YÖ I JA II

Pidän siitä että arvottomat elementit, kuten vaikka teippi nousevat arvokkaasti osaksi teosta. Teos ei ole tuote, vaan se on pikemminkin asiakas, jolle perustelen huolellisesti jokaisen sille antamani elementin.

Teoksessa 'Yö I' olen piirtänyt taustakuvioiksi joitain Kankaanpäässä näkemiäni rakennuksia: Teollisuushallin ja pienen vajan. Toisen olin piirtänyt muistiini, sen ominaisvärit, valon voimakkuuden, ja joitain näkyvistä rakenteista. Toisen olin luonnostellut paperille yhtenä reissuna, kun tutkin ympäristöä autolla, jolloin pysäytin sen hiukan hankaliinkin paikkoihin. Koska työstän kuviani pleksin kummaltakin puolelta, kävi niin, että kesken tämän teoksen tekemistä, myös työn katsomiskulma siirtyi toiselle puolelle, kun työ aivan yhtäkkiä heräsi eloon sen nurjalta puolelta.

Yö I, 2013

Sekatekniikka pleksille

“28.3.-13

Päivä työhuoneella on synkeä, mutta antaa uuden teoksen, joka koituu onnekseni; Kun näen lopputuloksen, sydämeni huojentuu taakasta, jota olen kantanut tämän päivän. Se liikuttaa.

Olen maalannut lintujen rannalle nyt hirsisiä taloja. Yö-taivas sinkoaa viimeisen valonsa kaarena kohti talon päätyä ja valaisee sen seinän melkein kokonaan. Ruosteista muuria vasten nojaa tai pikemminkin ”syöpyy läpi” tummia puiden ja pensaiden varjoja.

“Pimeä on valon mahdollistaja”, muistan erään radiossa luetun kirjoittajan ajatuksen... “Mitä jos rakkaus onkin pimeyden lähettiläs... mitenhän se meni, suunnilleen noin... Olen halukas luopumaan vakavasta, uhraamaan sattumuksille... että lintu olisi osa häntä... hyvä on.”

'Yö II', 2013; Uuninlevyllä palanut Saarioisten pizzapakkauksen pahvi ja nuotiossa palanut puunkappale-lintu. (Tämän jätin pois esille laitettavasta sarjasta.)

3 ORNAMENTAALISESTA OMAAN AIHEESEEN

SCIENCE FICTION JA KUHMUT

Materiaa kuvissani on ollut paljon myös akvarelleissa ja öljymaalauksissa. Akvarellimaalauksissani tahdon saada teokseen edes pienen surrealistisen viittauksen. Surrealismi edustaa minulle täysin vapaata kuvallista ajattelua. Ornamentit yrittävät lähes aina tulla tilallisiksi. Olen vienyt maalauksiani joskus konkreettisesti ulos, siellä saan niistä ajatuksia siitä, miten niistä saisi vielä paremmin kolmiulotteisia. Joskus peitän kuvitelman tarkan ja pedanttisen rakenteellisuuden alle. Siitä tulee silloin yli-luonnollista tai ylirealistista, tarkassa, kylmässä ja tehdyssä todellisuudessa. Realiteetteihin alistettua fantasiaa.

En yhdistäisi kahta täysin erilaista tyyliä vain kontrastin luomiseksi. Vaan siksi koska näitten yhdistäminen on mielestäni täysin luonnollistakin, kun on kyseessä vaikkapa science fiction, jossa paljastetaan meidän rakentamiamme utopioita; Vähän etäämmältä katsottuna ihan todellisia suuntaviivoja, ihmiskunnan erehtyvää luonnetta.

Jokin minussakin uskoo, että kaikki on mahdollista. Teen asioita vaikka epäonnistuisin niissä surkeasti. Periaatteessa ihmisiä on aina kiinnostaneet asiat, jotka eivät näytä olevan ihmiselle mahdollisia. Siitä esimerkkinä yksinkertainen; lentäminen. Historialla on kuhmuja päässään. Ihan niinkuin minullakin. Villaisella painetaan, jotta päästään eteenpäin ja taaksepäin, uskotaan ja unohdetaan, mutta riskejä ei lakata ottamasta.

Erään hyvän ystäväni sanoin; "Täällä me pyöritään 'pallon' ympärillä keskellä avaruutta" naurahtaa sen jälkeen, puistelee päätään ja jatkaa, "Tämä ihmisen päänuppi-kin on kyllä aika erikoinen paikka". Lyhyt ja maanläheinen toteama, että sekä ihminen että ihmisen ulkopuolinen maailma ovat outo ja ihmeellinen asia. Tarkoitus on selvästi olla mahdollisimman sisällä elämässä, ei ulkona, ilman sen kummallisempaa ihmettelyä.

“Avata tanssin mahdollisuus, särkeä tyhjyys on juhlava tapa pudottaa estot itsensä kautta toisten edestä, ja hävitä huomaamatta paikalta kun ringissä on riittävästi tanssijoita.”

Tietyllä tavalla kokonaisuudentajuni antaa ankan tuomion henkilökohtaisille tarpeilleni. On hyvä jättää välillä politiikka ja korvata se positiivisella ymmärryksellä vaikeuksista mutta myös vaivattomuudesta osana asioiden kehittymistä.

Alla joitain esimerkkejä akvarelleistani, Ylin kuva; ‘Taistelu vapaudesta’, alla vas. ‘Vaihtunut suunta’ ja ‘Odottavat hiekan alla’.

PUHETTA SANOMISESTA

Kun joku kysyy minulta, onko sinulla jotakin mitä haluat sanoa tuolla työllä, olen hiljaa hetken. Alan liioitella kysymystä päässäni. ”Mitä tuo taiteilija haluaa sanoa tällä, kysyn vain”.

“...Ensinnäkin, minulla on tiettenkin sanottavaa!”

Vähintään loistavia tyhjyyden ilmauksia, mutta ei tyhjille seinille tyhjiyttään loistavia ilmaisuja, toivon. Tietysti aina myös omalle itselleni, mutta vain jos minulla on sanottavaa. Pidän puheiden pitämisestä, pidän siitä miten ajatuksilla on mahti liikkua juuri niin kuin ne haluavat omissa mielikuvissaan, omassa päässä, vaikkei ääneen sanoisi mitään. Tietty arkuus on saanut minut pitämään myös liioittelusta. Oikeastaan täytyy puskea ajatuksensa ulos että kuulee ne itse. Ilman sellaista rehellisesti sanottua kuonaa toivoisin sanovani sanottavani myös ääneen. Rehellisyys ei ihan kaikissa muodoissaan ole tarpeellista, mutta se ei tarkoita sitä että tilalle tulisi laittaa valhe. Sydämen puhtaus on haaste ja sanottavaa pitää karsia karsiakseen. Mutta ilman sanottavaa ei saa jäädä.

“Joskin sanoissa niin jo ajatuksissa piilee valheellisuutta, elokuvassa 'Berliinin taivaan alla' sanotaan suunnilleen näin; Kun en ajattele itselleni vaan jollekin muulle, ajatukseni ovat vääristyneempiä. Valehtelu, liioittelu, on niin luonnollista että se voi olla jopa nautinnollista.”

YKSILÖLLISYYDEN HARHA, MONEUS JA VAPAUS

Vuosi sitten aloitin useita projekteja saman laajan teeman alla, yksilöllisyyden kaotamista, moneutta ja myös vapautta. Kritisoin sitä mitä yleisesti pidetään yksilöllisenä, onko sellainen yksilöllisyys, josta paljon puhutaan vielä todellista vapautta sitenkään. Pitkä mietintävaihe taisi päättyä lopulta mieheni kommenttiin. Kun kysyin miksi tehdä kritiikkiä vapauteen ja itseilmaisuuksiin liittyen, jos halutaan olla onnellisia mieluummin kuin vapaita. Hän sanoi, että koskaan ei voi syventää ihmisten käsitystä vapaudesta tarpeeksi.

“Vapauden voi antaa ihminen ihmiselle, ihmiset toisilleen. Salaisuudessa piilee ihmisten välinen syvä yhteys. Salaisuudessa et ole koskaan yksin. Tietyissä asioissa yksilöiden välillä ei ole eroa.”

“Vaara on siinä, että, kun luopuu onnellisuudesta, voi olla vapaa... jos antaa asioiden tehdä onnelliseksi ei ole onnellinen asioiden hävitessä... Myös tämän hetken onnellisuus olisi syvempää, jos olisi onnellinen ilman syytä... jos ei antaisi muiden sammuttaa tai sytyttää omaa valoaan. ”Lobotomia”...ihmisten on vaikutettava toisilleen niin järkeviltä, että se pelottaa, jos tekisi jotain ilman selkeitä syytä.”

“Painotan taas omassa projektissani vain sitä tosiasiaa, että päätös tai valinta, jonka teimme on murtumattomasti kohdallaan: kasassa numeroita, joitten lopullista, todellista määrää me emme tiedä...”

4 PINTOJA JA DIALOGIA

Kun alun ajatustyö ja suunnittelu on muuttunut toiminnaksi ja ajatukset muuttuneet kieleksi, jota sen jälkeen tuskin voi sanoa puheeksi, kuvistani on tullut informalistisia. Innostukseni erilaisten pintojen asetteluun vierekkäin saa aikaan dialogin, jonka jälkeen alkaa tapahtua.

Jos mietin musiikkia, pianon kiiltävien koskettimien alla on syvyys samalla tavalla, kuten on maalauksen erilaisten pintojenkin alla. Koskettimet tuntuvat sormenpäissä simpukan kuorilta ja alla kuuluu humina kotilon sisältä. Soittamisen syvyyksissä, sisäisen kuuleman nyansseissa saa kokeilla maailman arkkityyppelijä itsevarmoista hahmoista epävarmoihin tai ironisista huvittaviin, kuten muinaiskreikkalaisessa nymfiteatterissa.

Taideteos jollain pehmeän muuntumisen taidolla myös osaa täräyttää ja järjestyttää juuri oikealla hetkellä johonkin arvattuun tai arvaamattomaan suuntaan. Sädehtii, paiskautuu tai painuu piiloon. Pyrkii kaikkialle ylhäiseen ja alhaiseen kaunistelematta jos sen tarvitsee. Ja usein se mitä tarvitaan, on jotain mitä ei haluta.

Voin kuvitella, miten joskus teokset saavat merkitykset ja kokemukset seurakseen vasta näyttelyvieraiden mukana.

Koska kuvanrakentamisessa valolla on suuri merkitys, kuvittelen että näyttelyvieraat voitaisiin jakaa aatteineen, vaikkapa sähkö-, päivänvalo-, energialamppu-, maaenergia tai led-tyypeiksi ja jotkut ihan vaan sähköttömiksi tyypeiksi.

“Näin unen, missä pyysin katkaisemaan langat käsistäni ja ne ilman epäröintiä myös katkaistiin.”

‘Kaupunkikyökyhkyksen viimeinen lepopaikka III’, 2013. Teippi ja spray kankaalle.

MIHIN OLEN TULLUT

Olen löytänyt muutaman oman tyylin. Vaikka prosessit ovat toisiinsa nähden erilaisia, ne ovat löytöjä. En koe, että etsisin omaa tyyliäni enää. Tosin monipuolisuus voi hämätä, se voi näyttää siltä, että etsii sitä vielä. Eräs paikallislehden toimittaja liitti 'Trash -taiteen' teoksiini. Hän sanoo, että omintakeinen estetiikkani jää hänelle mieleen, vaikka maiseman ja kasetinkansien välinen yhteys jää hänelle epäselväksi.

Romun ja löydetyn materiaalin käyttäminen osana töitani ei varsinaisesti viittaa tällaiseen ilmiöön, mikä on ehkä tunnetumpi muotimaailmassa, ('Trash-fashion'), kohdalla. Oma kierrätetyn materiaalin käyttäminen hukkuu muiden tarkoituksieni alle. En koe tarvetta painottaa sitä. Se tulee luonnostaan siinä paketissa mikä minä olen. Jokaisen yksityiskohdan olen huolellisesti perustellut itselleni. C-kasetinkansien volyyymi on hukkunut kokonaisuuteen niin, että eräs katsoja Rauman näyttelyssä oikein hätkähti ja yllättyi positiivisesti, kun vasta pitempään katsottuaan huomasi kasettien kannet pohjarakenteessa. Samainen henkilö näki niiden kuvaavan jätessäiliöitä tai jonkinlaisia roskalaatikoita. Tässä näkee sen, että edes minä en ole huomannut niiden muistuttavan niitä, vaikka teoksen aiheessa tämä asioiden laittaminen jätessäkkiin on näkyvissä.

Olen nyt hankkinut uusia tyhjiä pohjia, kuten savunharmaata pleksiä, joka on irrotettu taulutelevisiosta. 'Kaupunkikyöhyksen viimeinen lepopaikka' jatkaa vielä monistumistaan, ainakin joillain teoksilla.

“Olen oudon vihainen, en olisi halunnut pysähtyä... juuri nyt haluan vaan tehdä töitä. Kammoan sitä että minun olisi lopetettava työnteke siksi, että sen perustuksiin, työhuoneeseen, materiaaleihin tai lastenhoitoon ei olisi varaa. Ja kuinka moni lisäseni tekee töitä, niin että minä saisin tehdä töitä.”

Alla; Vanha kaakelitarra työhuoneellani on toiminut voimauttavana tukena.

PUUN TAKANA ON TAITEILIJA

Millään muulla alalla ei ehkä samalla tavalla merkitsisi se, että lehdessä työtä arvioitaisiin hyvin kriittisestikin, tai ylipäänsä että heistä kirjoitettaisiin. Helsingissä on todella paljon taiteilijoita ja vain erittäin pienestä osasta heitä on tehty lehtijuttuja. Taiteilijalle näyttelyistä ja projekteista tiedottaminen on välttämätöntä.

Ei ole helppoa käsittää kuinka laajalle osalle suomalaisia lehdet tekevät työtään päivästä toiseen. Minä saatan ajatella tekeväni työtä vain pienelle joukolle ihmisiä, joita teokseni tai ajatukseni oikeasti kiinnostaa.

Työskentelen itselleni, mutta vastaan siis oikeastaan siitä millä tavalla lunastan paikani ja toimin liukuva määräisen väen edessä.

Mietin, että tavallaan taiteilijan tehtävä on lähes aina myös yhteisötaiteilijana olemista. Jos työt ovat puun takana; tekijä ei varmastikaan ole ja päinvastoin. Vaikka tekijä olisi puun takana, hänen työnsä ei varmastikaan ole. Joissain tapauksissa siitä voi kiittää myös niitä, jotka käyvät puiden takana ja viettävät aikaansa siellä, Liisan tai Suomi-neidon ihmemaassa ja sieltä houkutellut heitä käymään esittäytymässä muualla maailmassakin. Kuvallinen tarkkailu ilman sen kummempaa sosiaalisuutta, on aina ollut mahdollista ja se on ollut usein myös riittävää.

“Vihdoinkin minussa nousee taistelu tahtoa oikean asian takia. Tästä ammatista kun en luovu. Luottamus omaan työhöni on ollut vaikea, mutta alaa enemmän opiskelleena se on tullut ymmärrettävämmäksi. Taidealan tuntemus auttaa minua ymmärtämään myös itseäni, Tarvitsen kulttuuria aivan samoin kuin muutkin. Tällä alalla on vastaanotettava, ei vain tehtävä tai tuotettava taidetta tai kulttuuria.”

”Tuo sotku tuossa olen minä joka katsoo tuota maisemaa”

“Aamun luovuus. Alku oli hämmentävä mutta hyvä. Nyt haluan keskittyä vielä hetken teosten tekemiseen. Jotkut työt syntyvät niin, ettei niitä voi suunnitella, lopputulosta ei voi. Kuulostaa ilmeiseltä, mutta sellaisen erottaa työstä jonka lopputuloksen on suunnitellut. ”Liian selvät visiot voivat kampaamoon mentäessä olla haitaksi”. Jos taulu ei olisi ilman taiteilijaa kuin puolikas, haluaako mahdollinen ostaja toisinaan vain osan sen olemuksesta.”

“Alustava nimi 'Pyyhkäisy'.

Työn rinnalle ajattelin tehdä vielä neliönmallisia maalauksia, jotka ovat kuin niitä pieniä neliöitä työssä 'Hallittu näkymä', mutta ei tunnu perustellulta. Pienen yksityiskohdan suurentaminen ei aina toimi.

Lattialla voisi hyvin olla kattopaneeleja, jotka on juuri siirretty sisätilaan... ulkoa sisälle siirretty katon osa.”

VIELÄ YKSI TYÖ; PERHEMUOTOKUVA

Välikritiikissä joku sanoi että hoiva-ajatuksen kautta myös perhekuvani sopii kokonaisuuteen. Ymmärrän kommentin. Se sopii siihen, aivan vasta kuolleen, vielä elävän tuntuisen, hiljaa kuusen alla nukkuvan pulun tarinaani. Mutta jätän sen pois tästä näyttelystä. Perheen jäsenet ovat kuin lääkäreitä, niillä on mustat tai kultaiset hiukset ja valkoiset paidat päällään, paidoissa on myös sinisiä juovia. Valkoisesta tulee kylmempi kun sitä taittaa sinisellä.

“Erillään ja yhdessä perhemuotokuvassa. Henkilöt on asetettu omiin kulmiinsa. Kun työ on käännetty ympäri, ja peili laitettu sen taakse; Näkee että nuotio palaa kultaisena peilikuvassa. Takana ylhäällä olevassa peilissä näkyvä maisema on mutainen, mutta lumi peittää sen osittain. Työhuone on osa vanhaa sairaalarakennusta. Ekstremi hoiva on valkoista. Korjaaminen on valkoista. Valkoisen maalausjäljen seassa on hiuksen hienoja sinisiä tai mustia juovia. Pieniä, lempeitä yksityiskohtia kaiken sellaisen välissä, mikä on vakavaa ja ehdotonta.”

‘Perhemuotokuva’ 2013. Öljyväri ja spray pleksille. (Työhuoneeni seinää vasten nojaava teos hakee vielä lopullista asettumistaan ja viimeistelyä.)

Yksityiskohta samasta teoksesta kuin edellä, työ käännettynä ympäri ja taakse laitettu peili johon on maalattu mutainen maisema.

MUSTA, VALKOINEN JA HAALISTUNEET RUSKEAT

Valokuvaaminen on aina tuntunut enemmän työvälineeltä kuin miltään ihmeelliseltä taidolta. Olen uskonut, etten muilta opinnoilta ehtisi millään saavuttaa sitä ammattitaitoa mitä valokuvaajat ja elokuvaajat käyvät läpi opinnoissaan. Oma historiani lintudokumenttejakin tehneen elokuvaajan tyttärenä on silti tahtomattakin näkyvissä. Opin pian pienenä tyttönä, pikkuvanvasti mainitsemaan että kaikkein parhaimmat elokuvat olivat mustavalkoisia. Ingmar Bergmanin “Mansikkapaikka” ei ollut varmaankaan helppo tutkittava lapselle, mutta vanhempien tahaton vakuuttelu lapselle hänen kyselyvaiheessaan varmasti sai ainakin jotain sijaa myös myöhemmässä vaiheessa jossa asiat piti itse selvittää.

Olen nähnyt, että omalla tavallaan voi ottaa kantaa, aika vaatimattomillakin esityksillä. Luontokuvilla ja dokumenteilla voi tehdä tärkeää työtä suojellakseen vanhaa kulttuuriperintöä, auttaakseen erilaisia järjestöjä tai luonnonkappaleita tai mitä tahansa. On pakko omata kärsivällisyyttä. Jotkut projektit voivat kestää vuosia, ja taas vuosia. Paljon mielenkiintoista ja tasokasta kuvattua materiaalia makaa yksityisissä- ja pienten elokuvayhtiöiden varastoissa ja kellareissa. Joidenkin keskeneräisten projektien ajatteleminen on sydäntä särkevää, kunpa voisın auttaa. Yhä enemmän tehdään digitaalisesti. Onneksi nykyään on silti keinoja siirtää näitä vanhoja formaatteja uusiin.

Siinä missä isäni on nostanut esiin vaikkapa muuttohaukan pesimispaikkojen suojelemisen, itselleni tuntuu luontevalta vaikka vaan hiukan kyetä nostamaan kaupunkikyyhkysen statusta... se kun on oppinut selviytymään aika vaihtelevissa olosuhteissa, juurikaan ilman arvostusta. 'Pulu', eli kaupunkikyyhkyinen on myös taitava lentäjä, mikä ei tulisi heti mieleen. Ja todellakin, nyt tajuan miksi tärkein kuva minulle kaikista isäni ottamista valokuvista, on juuri valokuva Prahan matkalta, jossa kyyhkysset lentelevät vesialtaan ympärillä, kuvassa on vanha rouheinen tunnelma, värit ovat haalistuneet pois kehnossa paperitulosteessani.

MUITA OTTEITA PÄIVÄKIRJASTA

“Näen mielessäni mustan säkin sisällä ikkunan ja kyyhkysen joka käy ulos ikkunasta ja välitilaan muodostuu porras asunnon taakse... talojen välillä kapea käytävä.”

“Näen myös mustan tiiliseinämänä jossa on lähde ja ruusupensas... käsi, joka osoittaa vesiastiaa niin, että vesiastia läikkyi. Mustavalkoinen työ, kenties jotain ruusu-hommaa... jotenkin tuota teknistä piirrosta voisi tuoda siihen ruusukankaaseen. Äkkiä vaan kopioimaan isoa piirrosten sekamelskaa, joka on kuin elokuvasta 'Takaikkuna'. Siihen surrealistinen toteutus. Tällaista olisi hauska tehdä, mutta täytyy tyytyä silloin hyvin nopeaan teippityöskentelyyn.”

“Jotain sotakuvia, ne kuvaisivat jotain... lyriikoita....”

“Seitsemän avointa ikkunaa kummallakin sivulla ovat lukuina tärkeitä, näin kuvassa säilyy tilavuus”.

*“Päättötyön välikritiikit vain paranevat!
Olen luottavaisin mielin. “*

“Välikritiikki päivät ovat nyt takana. Päällimmäisenä mielessä tilata pienempiä plexejä, tehdä lisää vaakatason töitä. Neliötyön ottaminen pois voi parantaa kokonaisuutta. Koska siitä on vaikea luopua, se saa olla hetken sivussa. Olen tavallaan sokeampi jos yhdessä teoksessa side on voimakkaampi kuin muissa. Ei silti kannata liikaa miettiä.”

“Otan onkeeni sen miten huonoina päivinä voi syntyä parempaa taidetta kuin hyvinä päivinä. Pieni adrenaliini auttaa tahdon voimaani ilmaisemaan jotakin paremmin. Sanon itselleni että nyt tulee vedettyä vihaisia tuntevia eleitä maalauspinnoille. Työt vaan eivät sitten jälkeempään ole ollenkaan vihaisia. Vihaisuus ainoastaan auttoi saamaan sanatonta tietoa kehon eleiden kautta ulos.”

”Tämä työ on välillä laitettava syrjään...”

“Huh huh, viimeisiä viedään, viimeistely pelottavaa... ei sitä luovaa hulluutta nyt enää voi kuin kahlita, ja se harmittaa. Mietin laittaa töitä esille työhuoneen seinille, jotta tulee hoidettua kaikki ripustukset hyvin... teoskuvaus vielä... joitain hommia, maalata pohjat, varmistaa että kasetit pysyvät tai jättää ne pois... ehkei kuitenkaan, sinne vaan mukaan... mutta liimaus ei toimi lasiliimalla kasetteihin vaan täytyy käyttää sitä kollaasiliimaa. Ehkä kumpikin on tarpeen.”

*“Muovipussi talo pululla... muovipussiseinästä maalaus...
...sitten valkoisen ja mustan pulun sanashow... eli valkean pulun sisällä puhuu musta ja mustan sisällä valkoinen... sanat ovat kopiopaperia kirjallisesta... harmaata valkoista ja mustaa tekstiä... en tiedä siitä harmaasta mutta sanat jotka tulevat ulos suusta ovat valkoisia; ...’salaisuudessa et ole koskaan yksin ja pulun kakassa on sanoja jotka ovat osa kirjallista.”*

“26.3.-13

Tyttärellä on kuumetta... koetan työskennellä tänään kotona kun hän on päiväunilla.”

“Ajattelen keveiden töiden ripustusta, valkoisen taulun ripustus jatkaisi teosta, ylärima tulisi koukkuja vierä vierelle ja eripituiset ketjut tasaisesti pidentyen menisi työstä ylöspäin. Voisi harkita ketjujen spreijaamista. Automaali olisi ehkä parempi kuin se nestemäinen spray, ketju ei saisi värjätä seinää. Kulmiomainen kokonaisuus...”

“Annan leivänmuruja kyyhkysille Tampereella... matalalla olevaan tehtaan piippuun syttyvät tulenlieskat takanani, parvi puluja väistyy ja muruset jäävät sulamaan veteen.”

“ Sen sijaan että etsisin valoa. Annan valon etsiä kohtia minussa. Voin antaa auringon oman liikkeen vaikuttaa, tämän kokemukseni annan siirtyä kehossani ja muuntaa tilaani mielessäni valon luonnollisessa liikkeessä, kuten auringon energiaa keräävä kattopaneeli.”

“...lisäksi sen mustan työn muovilla voisi tehdä paremmin tai liimata jollekin toiselle muoville... sisälle voisi laittaa jotain kyyhkystä muistuttavaa materiaalia, sen voisi tehdä kotona.”

LOPPUSANAT

Nuorena tyttönä maalatessani omassa huoneessani minulla oli selkeä vaistonvarainen yritys kyllästä maalaus pohja täysin elämällä. Toivoin, että jos yritän oikein kovasti, maalaan roiskeita ja vahvoja eleitä, että voisin siirtää elämää jatkumaan maalauksessa, jättää joitain merkkejä. Muistan akvarellimaalauksen, jonka maalasin kokonaan ilman vettä, syljellä. Siinä sama yritys.

Tikkataulupohja, johon maalasin ilta-auringossa kylpevän järvimaiseman remonttimaaleja sekoittamalla, sai kohtalokseen lojua kellarissa. Se ei enää kelvannut tikkataulu – pohjaksi; siitä tuli taideteos. Meni silti todella kauan ennen kuin osasin nähdä, mikä paikkani ammatillisessa mielessä voisi tulla olemaan. Nuoruuden yrityksistä huolimatta, elämän epävarmuutta olen oppinut hyväksymään pikkuhiljaa. Ihan mitä vaan voi tapahtua, kadota tai syntyä jotain uutta. Pitkän aikaa sitten kirjoitin lapulle; ”Kädessäni on kyyhkysen sirkus,...”, ja sitten en löytänyt sitä mistään.

Laulut pysyvät muistissa. Laulu kyyhkyselästä, jonka tein lapsena. Lienee ensimmäinen tekemäni;

*“Kyyhkynen, lumivalkoinen, lensi harjakattojen yllä.
Päivä oli kirkas ja kylmä, vain kyyhkynen kesti sen.*

*Kyyhkysen, lumivalkoisen, joskus vielä voit sen nähdä,
minäkään en sitä tiedä, missä kyyhkynen nytten on.”*